

J.Radzevičs: 4.maijā visiem nelikumīgi tika atņemta iespēja bez maksas Rīgā izmantot sabiedrisko transportu

Publicēts: 11.05.2021.

2021.gada 30.aprīlī Rīgas pilsētas pašvaldības izpilddirektora pienākumu izpildītāja izdeva rīkojumu Nr.RD -21-300-ir, kurā ir norādīts, ka ar šo rīkojumu tiek izdarīti grozījumi Rīgas domes 2010. gada 24. augusta saistošajos noteikumos Nr. 89 "Par braukšanas maksas atvieglojumiem Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā" un papildināti ar 11.⁶ punktu šādā redakcijā: "11.⁶ Saistošo noteikumu 3.3. apakšpunktā noteiktais netiek piemērots 2021. gada 4. maijā." Rīkojumā norādīts, ka grozījumi stājas spēkā ar tā pieņemšanu, un tas ir jāiekļauj tuvākajā Rīgas domes sēdē darba kārtībā. Šī rīkojuma neapstiprināšanas gadījumā, tas zaudējot spēku ar tā pieņemšanas brīdi.

Saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām" 43. panta pirmās daļas astoto punktu tikai dome ir tiesīga izdot saistošus noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, ja tas nav paredzēts likumos, jautājumos par sabiedriskā transporta lietošanu. Saskaņā ar minētā likuma normām pašvaldības izpilddirektors nav pilnvarots grozīt domes pieņemtos saistošos noteikumus.

Ar šo rīkojumu ir nodarīts būtisks kaitējums valsts pārvaldei un iedzīvotāju tiesiskajām interesēm. Ikvienai personai ir tiesības paļauties, ka valsts pārvalde darbojās saskaņā ar tās kompetenci un pilnvarām. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmajai daļai valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros. Valsts pārvalde savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim. Tas nozīmē, ka amatpersonas rīkojas tikai saskaņā ar tām piešķirto pilnvarojumu. Likums "Par pašvaldībām" nav deleģējis pašvaldības izpilddirektoram tiesības aizvietot pašvaldības domi, kas ir tieši leģitimēts pašvaldības lēmējorgāns, uz izdot vai grozīt iepriekš izdotus saistošos noteikumus.

Gadījumā, ja ir ārkārtēji apstākļi, ir iespējams trīs stundu laikā sasaukt ārkārtas sēdi. Svarīgi ir atzīmēt, ka domes priekšsēdētājs bija sasaucis domes ārkārtas sēdi 29.04.2021., kas ir mazāk par vienu diennakti līdz rīkojuma izdošanai. Tas norāda uz apzinātu vēlmi apiet likumā noteikto kārtību. Amatpersona pašvaldībā strādā ilgstoši, izpilddirektora savus pienākumus veic vairāk nekā pusgadu un tai ir zināma saistošo noteikumu pieņemšanas kārtība. Īpašu kaitējumu šāda rīcība nodara tā iemesla dēļ, ka 4.maijs ir nevis vienkārša brīvdiena, bet valsts svētki.

Minētā rīkojuma izpildes rezultāta pašvaldības SIA "Rīgas satiksme" 04.05.2021. no pasažieriem iekasēja braukšanas maksu pretēji Rīgas domes saistošo noteikumu Nr.89 "Par braukšanas maksas atvieglojumiem Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā" 3.punkta trešajam apakšpunktam, kas nosaka, ka braukt bez maksas Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā ir tiesīgi visi pasažieri 4.maijā. Tādējādi no visiem pasažieriem tika iekasēta braukšanas maksa un pārkāptas iedzīvotāju tiesības braukt bez maksas.

Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 45.panta piekto daļu republikas pilsētas domes saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Neatkarīgi no tā, ka rīkojums ir nelikumīgs, tas nav publicēts oficiālajā izdevumā.

Ikvienas maksas iekasēšana ir uzskatāma par Satversme 105.panta pārkāpumu, proti, ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Nenoliedzami, ka Satversmes 105.panta otrais teikums paredz, ka īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Ar likumu tiek saprasti arī domes saistošie noteikumi. No minētā izriet, ka saistošajiem noteikumiem jābūt pieņemtam pienācīgā kārtībā, tas ir, tiem jābūt pieņemtiem, izsludinātiem un publiski pieejamiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, kā arī tiem jābūt pietiekami skaidri formulētiem. Kā redzams no iepriekš aprakstītā saistošo noteikumu pieņemšanas kārtība nav ievērota, kā arī tie nav izsludināti atbilstoši normatīvos aktos noteiktajā kārtībā.

Šajā sakarībā uzskatam, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai minētās darbības jāatzīst par klaji nelikumīgām,

jāpieprasa Rīgas domes priekšsēdētājam paskaidrojums un jāuzdod novērst kaitīgās sekas, atceļot izpilddirektora 30.04.2021.rīkojumu un uzliekot par pienākumu pašvaldības SIA "Rīgas satiksme" atdot pasažieriem nepamatoti 30.04.2021. iekasēto braukšanas maksu.

Vienlaicīgi Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūrai būtu jāizvērtē šāda rīkojuma tiesiskums un saskaņā ar Prokuratūras likuma 20.panta pirmo daļu nolūkā pārtraukt nelikumīgu darbību, novērst šādas darbības sekas vai nepieļaut pārkāpumu, prokuroram jāiesniedz Rīgas domes priekšsēdētājam rakstveida iesniegums.

<https://www.riga.lv/lv/jradzevics-4majja-visiem-nelikumigi-tika-atnemta-iespeja-bez-maksas-riga-izmantot-sabiedrisko-transportu>